Dosarul nr. 2c-1173/2024

2-24051838-12-2c-14052024

H O T Ă R Î R E

în numele Legii

12 decembrie 2024 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)

instanța compusă din

preşedintele ședinței, judecător Igor Pulbere

grefier Mădălina Ungureanu

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank" SA către SRL „BCA Building", intervenient accesoriu ÎCS „BN-Proalim" SRL, privind constatarea nulității absolute a deciziei nr. 2 din 27 februarie 2024 și compensarea cheltuielilor de judecată, -

a c o n s t a t a t

La 10 mai 2024, BC „Moldindconbank" SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „BCA Building", solicitînd constatarea nulității absolute a deciziei nr. 2 din 27 februarie 2024 emisă de fondatorul „BCA Building" SRL - Palade Dionisie, referitoare la instituirea garanției personale autonome cu privire la creanța BC „Moldindconbank" SA față de ÎCS „BN-Proalim" SRL și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău din 15 mai 2019 s-a dispus intentarea procesului de insolvabilitate față de ÎCS „BN-Proalim" SRL. În cadrul acestei proceduri, banca a solicitat și obținut validarea creanței sale prin încheiere din 31 iulie 2019, confirmată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2019, în sumă totală de 3 177 393,89 lei, din care 3 125 293,89 lei reprezintă creanță chirografară de rangul V și 52 100 lei creanță chirografară de rangul VI.

Circumstanțele relevate de probatoriu arată că la 15 decembrie 2023, „BCA Building" SRL a manifestat interes pentru procurarea creanței la valoarea nominală. Banca a respins această propunere la 01 martie 2024, invocînd lipsa sensului economic al tranzacției și neclarități privind sursa fondurilor. În același răspuns, banca a refuzat și o pretinsă „garanție personală autonomă" instituită unilateral de „BCA Building" și a returnat integral suma de 3 177 393,89 lei transferată nesolicitat în conturile sale la 29 februarie 2024.

Anterior acestui refuz, la 27 februarie 2024, Palade Dionisie, în calitate de fondator unic al „BCA Building” SRL, emisese Decizia nr. 2, prin care societatea instituia o garanție personală autonomă pentru achitarea datoriei „BN-Proalim” față de bancă. Această decizie prevedea caracterul său obligatoriu atît pentru garant, cît și pentru creditor și era însoțită de acordul fondatorului „BN-Proalim” și de dispoziția lichidatorului Marcel Lungu.

Folosind plata efectuată și refuzată de bancă, „BCA Building” a solicitat instanței de insolvabilitate subrogarea în drepturile creditorului. Prin încheierea din 08 aprilie 2024, instanța de insolvabilitate a admis această cerere și a dispus înlocuirea „Moldindconbank” cu „BCA Building” în tabelul creditorilor, decizie contestată de bancă prin recurs separat.

Reclamanta a susținut că Decizia nr. 2 este lovită de nulitate absolută, invocînd în esență: imposibilitatea juridică de a „garanta” o datorie deja scadentă, nerespectarea cerințelor formale ale garanției personale autonome prevăzute de art. 1628 și 1651 din Codul civil, lipsa capacității fondatorului debitorului de a consimți în contextul suspendării organelor de conducere și caracterul abuziv al impunerii unilaterale a unei modalități de stingere a creanței.

Pîrîtul SRL „BCA Building” a contestat acțiunea, argumentînd că Decizia nr. 2 constituie un act juridic valabil emis în temeiul art. 1633 alin. (3) din Codul civil, care permite constituirea garanției personale prin act unilateral irevocabil fără acceptarea creditorului. A susținut că instituirea garanției reprezintă exercitarea legitimă a dreptului său de a-și asuma obligații în folosul terților și că banca nu poate împiedica acest drept, avînd doar facultatea de a accepta sau refuza executarea.

Pîrîtul a invocat că lichidatorul judiciar, prin dispoziția sa, a validat modalitatea de plată, iar încheierea instanței de insolvabilitate din 08 aprilie 2024 confirmă legalitatea operațiunii. Returnarea sumelor de către bancă nu afectează validitatea actului juridic anterior și nu poate împiedica efectele subrogării legale operate prin plata datoriei altuia.

Intervenientul accesoriu ÎCS „BN-Proalim” SRL nu s-a prezentat în instanță, deși a fost citat legal.

În procesul de examinare și soluționare a cauzei, instanța se ghidează de principiile fundamentale ale probațiunii în procedura civilă, așa cum sunt ele stabilite în Codul de procedură civilă. Conform art. 117 alin. (1) și art. 118 alin. (1), probele reprezintă elementele de fapt dobîndite legal care servesc la constatarea circumstanțelor relevante, iar fiecare parte are sarcina de a dovedi circumstanțele pe care le invocă.

În acest context, instanța are responsabilitatea, în conformitate cu art. 121 și art. 122, de a reține spre examinare doar probele pertinente și admisibile, care confirmă, combat ori pun la îndoială existența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cazului. Aceste probe sunt evaluate în ansamblu, ținînd cont de legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, așa cum prevede art. 130 alin. (3).

În final, conform art. 239 și art. 240 alin. (1), hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, bazîndu-se exclusiv pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședința de judecată. La deliberare, instanța apreciază probele, determină circumstanțele relevante, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii, asigurînd astfel o soluționare echitabilă și conformă cu legea a cauzei.

Examinînd materialele dosarului și argumentele părților, instanța constată că soluționarea cauzei necesită analiza a două aspecte fundamentale: natura juridică a creanței validate în insolvabilitate și efectele acestei validări asupra operațiunilor juridice ulterioare, respectiv caracterul legal al actelor unilaterale în materia garanțiilor personale prin prisma regimului nulităților actelor juridice.

Pentru a determina dacă Decizia nr. 2 este afectată de nulitate, instanța trebuie să analizeze mai întîi natura interesului ocrotit de normele juridice pretins încălcate. Cadrul legal al nulităților, astfel cum este configurat în Codul civil, face distincția fundamentală între nulitatea absolută - care sancționează încălcarea dispozițiilor ce ocrotesc un interes general - și nulitatea relativă - aplicabilă cînd este vorba despre protejarea unui interes particular. Această distincție nu este una de formă, ci reflectă ierarhia valorilor protejate de sistemul juridic și determină regimul procedural aplicabil.

În privința primului aspect, instanța reține că prin hotărîrile judecătorești definitive din 2019, creanța BC „Moldindconbank” SA față de debitorul insolvabil a dobîndit o existență juridică certă, autonomă și definitivă. Validarea judiciară a transformat simpla pretensie contractuală într-un drept de creanță recunoscut în cadrul procedurii colective, cu rang și valoare determinate irevocabil. Această creanță validată constituie un bun patrimonial distinct, susceptibil de a face obiectul diverselor operațiuni juridice permise de lege - cesiune, compensare, plată de către terți cu subrogare.

Esențial pentru soluționarea cauzei este înțelegerea că, odată validată, creanța există independent de raportul juridic originar care a generat-o. Validarea judiciară cristalizează

definitiv drepturile creditorului în procedura de insolvabilitate, astfel încît orice operațiune ulterioară nu mai poate afecta existența, cuantumul sau rangul creanței, ci doar determină persoana îndreptățită să încaseze sumele distribuite din averea debitorului.

În acest context, pretențiile reclamantei de a invoca nulitatea absolută a modalității în care un terț a ales să stingă obligația debitorului devin lipsite de fundament juridic. Nulitatea absolută, conform Codului civil, intervine doar atunci cînd actul juridic contravine unor norme ce protejează interesul general al societății - ordinea publică, bunele moravuri sau dispoziții legale imperative a căror încălcare periclitează însăși coerența sistemului juridic. Or, în speță, reclamanta invocă exclusiv prejudicierea interesului său particular de a rămîne creditor în procedura de insolvabilitate, interes legitim dar care nu se ridică la nivelul unui interes general ce ar justifica sancțiunea nulității absolute.

Indiferent dacă Decizia nr. 2 ar fi calificată drept garanție personală autonomă, preluare de datorie sau simplă plată a datoriei altuia, efectul practic rămîne același: stingerea obligației debitorului față de creditorul inițial și nașterea dreptului terțului plătitor la subrogare legală conform art. 852 și art. 855 lit. c) din Codul civil. Această operațiune juridică nu contravine niciunei norme de ordine publică, ci reprezintă exercitarea unor drepturi recunoscute expres de lege.

Instanța constată că banca confundă două planuri juridice distincte: validitatea creanței sale, care nu este și nu poate fi pusă în discuție, și modalitatea de satisfacere a acestei creanțe, care poate lua diverse forme legale. Faptul că banca ar fi preferat să rămînă creditor în procedura de insolvabilitate nu transformă această preferință într-un interes protejat prin nulitate absolută.

Referitor la al doilea aspect, instanța constată că art. 1633 alin. (3) din Codul civil consacră în mod expres posibilitatea constituirii garanției personale prin act juridic unilateral irevocabil care produce efecte fără acceptarea creditorului. Această dispoziție legală reprezintă o opțiune deliberată a legiuitorului de a facilita intervențiile terților în raporturile obligaționale, recunoscînd realitățile economice în care diverse persoane pot avea interes legitim în achitarea datoriilor altuia.

Analiza pretențiilor de nulitate prin prisma conceptului de nulitate virtuală relevă că simpla nerespectare a unei dispoziții legale nu atrage automat nulitatea actului juridic. Pentru ca nulitatea virtuală să opereze, trebuie demonstrat că aplicarea acestei sancțiuni este necesară pentru atingerea scopului normei încălcate. Or, scopul normelor privind garanțiile personale este

de a asigura predictibilitatea și securitatea raporturilor juridice, nu de a împiedica terții să intervină în stingerea obligațiilor.

Caracterul unilateral al Deciziei nr. 2 nu constituie un viciu de natură să atragă nulitatea, ci se încadrează perfect în modelul legal al garanției personale autonome. Argumentul reclamantei că ar fi trebuit să consimtă la instituirea garanției contravine direct literei și spiritului legii. Creditorul nu deține un drept de veto asupra constituirii garanției, protecția sa rezidă în facultatea de a accepta sau refuza executarea, facultate pe care banca a exercitat-o prin returnarea sumelor.

Deși părțile nu au invocat aplicabilitatea art. 202 din Codul civil, instanța consideră necesar să examineze dacă Decizia nr. 2, fiind emisă de organul unei persoane juridice, ar putea fi supusă regimului special de nulitate prevăzut de această normă. Art. 202 stabilește într-adevăr un regim derogatoriu pentru hotărîrile adunării generale, ale membrului unic sau ale organelor colegiale ale persoanei juridice, instituind temeiuri specifice de nulitate relativă și absolută.

În speță, Decizia nr. 2 reprezintă hotărîrea membrului unic al SRL „BCA Building” de a angaja societatea într-o operațiune juridică complexă. Prima întrebare este dacă această decizie intră în sfera de aplicare a art. 202. Instanța apreciază că norma vizează actele de guvernanță corporativă internă - cele prin care se organizează și se conduce activitatea persoanei juridice. Decizia de a institui o garanție în favoarea unui terț reprezintă însă un act de gestiune externă, o manifestare a capacității juridice a societății în raporturile cu terții, nu o hotărîre de organizare internă.

Chiar acceptînd aplicabilitatea art. 202, instanța constată că niciunul dintre temeiurile de nulitate absolută enumerate limitativ la alin. (6) nu este incident. Decizia nu vizează o chestiune neinclusă în ordinea de zi (conceptul fiind inaplicabil deciziilor fondatorului unic), nu a fost adoptată în lipsa cvorumului, se încadrează în competența fondatorului de a angaja societatea și nu contravine ordinii publice sau bunelor moravuri. Temeiurile de nulitate relativă de la alin. (2) sunt la rîndul lor inaplicabile unei decizii a fondatorului unic care nu presupune convocarea unei ședințe sau respectarea unei proceduri deliberative.

Instanța respinge ca neîntemeiat argumentul privind lipsa capacității fondatorului „BN-Proalim” de a consimți la garantare. Chiar acceptînd că organele de conducere erau suspendate conform Legii insolvabilității, acest consimțămînt nu era necesar pentru validitatea garanției autonome, care prin definiție nu depinde de voința debitorului principal. Relevant juridic este

consimțământul lichidatorului judiciar, administratorul legal al patrimoniului debitorului, care a aprobat în mod expres modalitatea de plată propusă.

Mai mult, dispoziția lichidatorului din 27 februarie 2024 de a permite plata directă către bancă reprezintă exercitarea atribuțiilor sale legale de administrare a procedurii în interesul masei credale. Acceptarea plăților de la terți pentru stingerea datoriilor reprezintă o practică curentă și benefică în procedurile de insolvabilitate, simplificînd procesul de satisfacere a creditorilor și reducînd costurile administrative.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 1651 din Codul civil referitor la necesitatea unei cereri de executare, instanța constată că această normă trebuie interpretată în contextul său și în lumina principiului bunei-credințe. „BCA Building" a notificat banca despre constituirea garanției și intenția de executare, solicitînd comunicarea contului bancar pentru plată. Această notificare, coroborată cu transferul efectiv al sumelor, demonstrează voința clară de executare comunicată creditorului. Faptul că banca a ales să returneze sumele nu transformă retroactiv executarea într-un act contrar legii, ci reprezintă exercitarea dreptului său de a refuza plata, cu consecințele juridice aferente.

Instanța nu poate reține nici argumentul că SRL „BCA Building" ar fi urmărit preluarea abuzivă a creanței. Solicitarea inițială de cesiune și recurgerea ulterioară la mecanismul garanției demonstrează doar explorarea diferitelor opțiuni juridice disponibile pentru atingerea unui scop legitim. În absența probei unei înțelegeri frauduloase sau a urmăririi unui scop contrar ordinii publice sau bunelor moravuri - singurele situații care ar putea justifica nulitatea absolută conform art. 334 alin. (1) din Codul civil - simpla nemulțumire a băncii față de pierderea calității de creditor nu poate fundamenta nulitatea actelor juridice perfect legale.

În final, instanța subliniază că admiterea pretențiilor reclamantei ar crea un precedent periculos, permițînd creditorilor să blocheze discreționar orice tentativă legală de stingere a datoriilor de către terți interesați. O asemenea interpretare ar contraveni principiului fundamental al dreptului obligațiilor care favorizează stingerea datoriilor și liberarea debitorilor, precum și specificului procedurilor de insolvabilitate care urmăresc satisfacerea eficientă a creanțelor prin orice mijloace legale.

Încheierea instanței de insolvabilitate din 08 aprilie 2024, prin care s-a constatat efectul subrogării, confirmă legalitatea și finalitatea operațiunii. Această hotărîre, necontestată în

prezentul dosar pe calea unei excepții de nelegalitate, produce efecte depline și nu poate fi ignorată sau contrazisă indirect.

În lumina considerentelor expuse, instanța apreciază că Decizia nr. 2 din 27 februarie 2024 constituie un act juridic valabil, emis cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile. Creanța validată a fost stinsă în mod legal prin plata efectuată de un terț, cu consecința subrogării acestuia în drepturile creditorului inițial. Pretențiile reclamantei de a constata nulitatea absolută a actului, nefiind fundamentate pe încălcarea unor norme ce ocrotesc un interes general, sunt lipsite de temei legal și urmează a fi respinse.

Avînd în vedere soluția de respingere a acțiunii principale, cererea accesorie privind obligarea pîrîtului la plata cheltuielilor de judecată urmează aceeași soartă, conform principiului consacrat de art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată, -

h o t ă r ă ș t e

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank" SA către SRL „BCA Building", intervenient accesoriu ÎCS „BN-Proalim" SRL, privind constatarea nulității absolute a deciziei nr. 2 din 27 februarie 2024 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecător **Igor Pulbere**

Notă: În conformitate cu art. 236 alin. (7) Cod de procedură civilă, potrivit prevederilor p. 1.3 din Dispoziția nr. 23 din 05 aprilie 2024 cu privire la delegarea împuternicirilor vicepreședintelor Judecătoriei Chișinău, în legătură cu faptul că, judecătorul Igor Pulbere este în imposibilitatea obiectivă de a semna hotărîrea motivată, textul integral al hotărîrii este semnat de vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Eugenia Culinca.

Vicepreședinte interimar

al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) **Eugenia Culinca**